

Maquette van het plein en gebouw Marterrade in de vorm van een plantenbak.

Zowel de gemeente Den Haag, GGD Haaglanden als Haag Wonen wil werken aan een fijne leefomgeving voor de bewoners van het stadsdeel Escamp. Wij denken dat we dat op deze plek kunnen invullen door het plein zó in te richten dat we sociale interacties en een gezonde leefstijl stimuleren. De gemiddelde levensverwachting in Zuidwest is namelijk gemiddeld 7 jaar lager dan in de rest van Den Haag. We maken samen met de bewoners een plein met veel groen dat klimaatadaptief is. Een plein waar mensen zich thuis voelen en met elkaar in contact komen. Een plein dat beweging stimuleert en jong en oud samenbrengt.

GELEERD VAN PRAKTIJKVOORBEELD

Het project Marterrade was een samenwerking van de gemeente Den Haag en Haag Wonen. Haag Wonen zette in op het starten en realiseren van het buurthuis Kamer Rade in een leegstaande ruimte aan de Marterrade; de gemeente Den Haag werkte tegelijkertijd aan een plan voor de openbare ruimte in samenspraak met de bewoners die in beeld kwamen nadat het buurthuis was opgezet.

Gezamenlijke barbecue met de buurt, zomer 2025.

Het belangrijkste resultaat volgens de gemeente is dat de bewoners in staat waren om zichzelf te organiseren. Bij de start gaven

zij aan geen ruimte te willen om elkaar op straat te ontmoeten, want ze waren bang dat een plek die voor hen gemaakt werd, juist door hangjongeren en dakloze mensen zou worden gebruikt. Door met elkaar samen te werken en elkaar te leren kennen konden ze zich juist wel inzetten voor een mooie plek in de buitenruimte.

INWONERSPARTICIPATIE

De gemeente Den Haag vroeg een ontwerper openbare ruimte van het Ingenieursbureau Den Haag (IbDH) om in 4 sessies samen met de bewoners tot een ontwerp te komen. De boodschap was: 'Als jullie niet gezamenlijk tot een besluit kunnen komen, blijft het zoals het is.' De 4 sessies waren als volgt verdeeld:

1. Kennismaken en kaders stellen.
2. Ophalen van wensen en dromen.
3. Dromen en wensen bekijken en een keuze maken.
4. Samen buiten stoepkrijten en het gewenste ontwerp op de stoep tekenen.

Beelden van krijtschetsen voor toekomstig ontwerp en vergroeningslijn en bankjes.

Bij de sessies was een grote diversiteit aan bewoners aanwezig. Aanwezig waren bijvoorbeeld bewoners van de zorgflat, ex-dakloze jongeren, omwonenden en kunstenaars. Uit alle discussies met deze groepen kwam als grootste punt waar de gemeente iets aan kon doen naar voren: de overlast van fatbikes/fietsen. Zij scheurden langs de woningen die aan het plein liggen en brachten voetgangers en mensen in een scootmobiel in gevaar. Samen kozen we ervoor om geel gekleurde betonnen

'biggenruggen' (zie foto) te plaatsen met behulp van de ZonMw-impuls.

PROCES

We werkten samen met Haag Wonen, ontwerper Annemarie Mosterd, de kunstenaars, Devjo (huisvesting voor daklozen) en verschillende afdelingen van de gemeente Den Haag.

Op persoonlijk niveau ging dit goed, maar het management konden we nog sterker betrekken. Daardoor zijn bepaalde keuzes nog niet gemaakt (bijvoorbeeld het verplaatsen van scootmobiel is nog niet gedaan). Dit betekent dat er veel initiatieven waren binnen het project, maar dat ze nog niet allemaal in korte tijd zijn gerealiseerd. De

komende periode is hier ruimte voor. Met name de financiële zoektocht bij Haag Wonen en binnen de gemeente is nog niet afgerond.

3 TIPS VOOR ANDERE GEMEENTEN EN GGD'EN

1. Zorg dat ook het 'middenmanagement' meedoet aan het project; zij bepalen tenslotte over financiële uitgaven en het is zonde als je de inzet van mensen niet kunt belonen of als het te lang duurt.
2. Ga open in gesprek met bewoners en geef ruimte in het gesprek om klachten en zorgen van bewoners naar voren te laten brengen. Bewoners zijn niet gewend om hun omgeving vorm te geven. Het is verstandig om een gesprek te hebben waarin bewoners negatieve ervaringen uit het verleden op tafel kunnen leggen. Mogelijke onvrede en eventuele negatieve ervaringen moeten uit de weg voordat je samen constructief kunt werken aan een ontwerp.
3. Durf te starten zonder plan. Zonder dat je als gemeente al weet wat er aangepast moet worden, is het soms ook fijn om het gesprek te voeren. Hierdoor kan de projectleider leren prioriteren en voorkom je vooringenomenheid. Je kunt dan samen met de buurt en de betrokken partijen besluiten wat je wanneer gaat doen en een pad schetsen van korte, middellange en lange termijn. Dit geeft rust en ook vertrouwen dat je iets gaat doen, alleen dan op verschillende termijnen, met verschillende budgetten en met verschillende medewerkers.

KENNISDELING

We hebben een heleboel ideeën voor de ontwikkeling van het plein. Informatie kunnen we op verschillende manieren ophalen. Denk aan een combinatie van:

- Voorbeelden en 'best practices'.
- Verslag studenten van De Haagse Hogeschool.

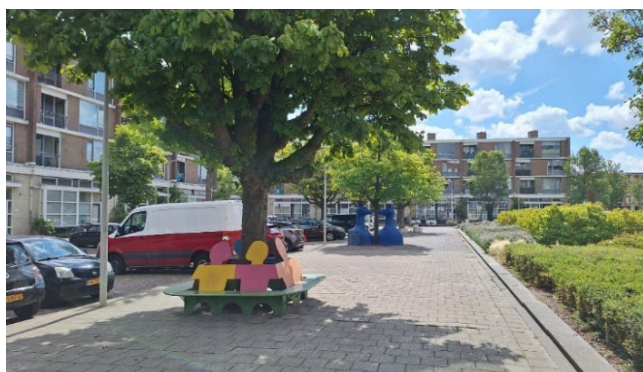
- Informele gesprekken met bewoners.
- Keukentafelgesprekken.
- Omgevingswandeling met buurtbewoners (samen op het plein staan en praten over de inrichting).
- Enquête.
- Workshops voor het ontwerp met gebruik van bijvoorbeeld Escamp.
- Kunstworkshops: we boden kunstworkshops aan om ontmoeting te faciliteren en een gemeenschapsgevoel te bevorderen. Door gezamenlijk kunst te maken, leren mensen samen te werken en te communiceren. Dit kan de banden binnen de gemeenschap versterken en vertrouwen opbouwen.

Al met al denken we dat een samenwerking tussen woningcorporatie, gemeente en GGD een prachtige kans is voor de buurt. Samen met de bewoners een duurzaam, toekomstbestendig, groen en gezond plein ontwikkelen. Van onderaf en voortbouwend op wat er al is.

Project 11010042410029 is 1 van de 30 [impulsprojecten](#) uit ons programma [Gezonde Leefomgeving Integrale Aanpak](#) (GLIA).

Met deze impuls hebben zij praktische verbeteringen doorgevoerd voor een gezonde(re) leefomgeving.

WWW.ZONMW.NL

MET KENNIS WERKEN AAN EEN GOEDE GEZONDHEID VOOR IEDEREEN

Ontdek nog meer resultaten op
www.zonmw.nl/glia

ZonMw
Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
info@zonmw.nl